



Montreal, poletje. Noči so soparnejšje kot dnevi. Živali pridejo na plan; boemi, japiji, osamljeni, obupani, neobupani. Križajo se človeške usode... Sliši se kot

kanadski film! Točno to: če ste zadnjih pet let vstopili v kanadsko kinematografijo (vsaj tisto iz Québeca, frankofonega območja) in se ozrli nazaj, ste vedno, skoraj vedno dobili podoben *outline*, iztočnico. Kanadski film je postal pravi mali žanr, kot western, na primer. Tam se je običajno vse začelo s prerijo, kakšnim kaktusom in Johnom Waynom, ki je vkorakal, bolje rečeno — 'vjezdil' v kader. Če je western paradni žanr Američanov, potem je kanadski film nedvomno paradni žanr Kanadčanov. Npr. *Eldorado*, režija Charles Binamé. Žanr: kanadski film.

Edini manjkajoči madež, ki skali vesplošno podobo žanra, je odsotnost malega, ali pa vsaj latentnega homoerotičnega elementa. Nič. Niti najmanjši namig. Niti enega samega tipa v *ledru*. Kanadski (québeški) filmi so zadnje čase izgledali, kot bi jih izdatno financirala Zveza pedrov in lezbijk. Nič slabega, le tako predvidljivo je vse skupaj postajalo. Kanadski film brez moškega poljuba je bil kot western brez konjev. Ni obstajal.

ELDORADO

režija:

Charles Binamé

scenarij:

Charles Binamé, Lorraine Richard, Robert Brouillette, Pascale Bussières, James Hyndman, Macha Limonchik, Pascale Montpetit, Isabel Richer

fotografija:

Pierre Gill

glasba:

Claude Lamothe, Francis Dhomont

igrajo:

Pascale Bussières, Pascale Montpetit, Robert Brouillette, Isabel Richer, James Hyndman, Macha Limonchik, Claude Lamothe

Kanada, 108 minut



Pascale Bussières v filmu *Eldorado*

Skratka, tudi brez slednjega se **Eldorado** z lahkoto kvalificira v kanadski žanr. Imamo Montreal, kamero, ki se dvigne nad mesto v lučeh, imamo poletje, imamo vročino, imamo nestrpnost in imamo križajoče se človeške usode. Natančneje, šesterico mladih; štiri ženske in dva moška. Poznavalec kanadskega žanra bi v hipu ustrelil: »Dve ženski gresta k dvema tipoma, preostali dve pa...« Nič od tega.

Kotalkarka Rita je squatterka, konfuzni ostanek samomorilske preteklosti; živi pri Roxan, katere življenska predispozicija je namestitev brezdomcev v svojem stanovanju. Brezupno nevrotična Henriette išče uteho v treh 'ljubljenicah': papigi, zajcu in svojem psihiatru, ko pa zagleda Lloyda, špikerja lokalne radijske postaje, dobesedno pade nanj. Toda Lloyd, nočna ptica, hrepeni po Loulou, natakariči v punk klubu. Loulou živi z Marcom, 'potencialnim' glasbenikom, ki se skozi vsakdan prebija z delom za pultom v trgovini.

Vsak kontakt, vsako zблиžanje med šestimi protagonisti je vse prej kot ljubeče, subtilno. Še več, zdi se, kot da vsa razmerja temeljijo na neki sterilni, izolirani in oddaljeni bazi. Tako Lloyd nevrotično Henriette očara prav s svojim glasom — z udarnimi, nemalokrat perverzными komentarji na urbani vsakdan, toda ne 'v živo', pred njo, temveč prek radijskih valov. Ko neke noči v klubu izkoristi priložnost in zapelje željeno Loulou, sta oba v afektu: Lloyd je zadet, Loulou pa v emocionalnem šoku zaradi skrhanega razmerja z Marcom. Jasno, naslednji dan je njun stik — njegovo obžalovanje in njeno (potencialno) razumevanje — omejen le na kratek telefonski pogovor. Vsekakor pa najbolj halucinativno noto odraža obnašanje Henriette, ki v nezmožnosti do prave, konkretne emocionalne komunikacije z Lloydom razvije fiktivno razmerje in ga potem detajlno, na seansah tudi razlaga svojemu psihiatru.

Skratka, pristnih, konkretnih odnosov med šesterico pravzaprav ni oziroma so v skladu z urbano, velemestno pompoznostjo, vzvišenim egotripom; potemtakem so nedodelani, rudimentarni, kot je sama forma bravuroznega **Eldorada**. Že sam pogled na filmsko špico in primerjava zasedbe vlog in 'scenaristov' govori o tem, da je šlo v veliki meri za improvizacijo, ki sta jo beležili dve psihotični, na ramena smetalcev posajeni kameri. Binaméjev film je kalejdoskop človeških usod v kaotičnem, zacementiranem prostoru. Pravi **Eldorado** torej. Pravi western. Pravi kanadski film.

ZEMILJA IN SVOBODA

LAND AND FREEDOM

režija:

Ken Loach

scenarij:

Jim Allen

fotografija:

Barry Ackroyd

glasba:

Georges Fenton

igrajo:

Ian Hart, Rosana Pastor, Iciar Bollain, Tom Gilroy, Marc Martinez
VB, 109 minut

Ken Loach je po mnenju Stephena Frearsa, vsaj tako trdi v oddaji o britanskem filmu, ki je nastala ob stoletnici filma, ustvaril eno najpomembnejših umetnin iz novejšje britanske filmske zgodovine. Gre za film

Kess, ki sodi v prvo izmed dveh topik Loachevega zanimanja.

To so zgodbe iz roba socialnega življenja, ki jih praviloma naseljujejo psihično hendikepirane osebe. Drugi krog Loachevega zanimanja so politične teme in sem sodi tudi njegov zadnji film **Zemlja in svoboda**. Seveda pa obe topiki povezuje Loachev stil, ki sledi distanciranemu opazovanju, velikokrat skoraj asketskemu predstavljanju tako introvertiranih tenzij in oblik nasilja kakor tudi političnih operacij in mahinacij. V obeh primerih pa je v središču njegove pozornosti eksistencialna problematika, »*condition humaine*«, pa naj gre za demontirane družinske sprege ali za izredno oziroma ekstatično družbeno-politično situacijo, za vojno in revolucijo. Vendar pa Loach nikoli ni bil pridigar, prej ironični in cinični komentator, še posebej, ko se je loteval kompleksnejših socialnih tem.

V filmu **Zemlja in svoboda**, ki je njegov doslej največji »spektakelski« projekt, se Loach sooča s problematiko španske držav-

ljanske vojne, kar seveda izpostavlja dve temeljni vprašanji: ali obstaja pravična vojna in ali je možna »človeška« oblika revolucije. Loachev film z vso skepso pritrjuje, da je pravična le tista vojna, ki je anti-fašistična, antitotalitarniščna, z vso skepso zato, ker je vsaka vojna kot taka nekaj nepravičnega.

Toda zgodovina človeštva je prej zgodovina norosti, bolečnih oblastniških obsesij in sakraliziranih ideoloških sistemov, zato pač sama zgodovinska skušnjava načelna vprašanja o pravičnosti postavlja v oklepaj. V tem pogledu je bil tudi oboroženi upor republikancev proti Frankovim fašistom v španski državljanski vojni pravična stvar. Če pa ta delitev na dobre in slabe vzdrži, pa je veliko bolj kompleksno vprašanje, kdo so bili ti »dobri fantje« v španski državljanski vojni, kako so bili med seboj razdeljeni in kateri »višji cilji« so vodili posamezne korpuse tega dobrega telesa oziroma v imenu česa so se borili posamezni sloji v spregi sredinskoleve politične orientacije, ki so jo med drugim sestavljali zmerni socialisti, anarhisti in komunisti.

Ken Loach izhaja iz predpostavke, da nobena komunistična partija nikoli ni bila revolucionarna politična stranka. In v filmu **Zemlja in svoboda** je prav zgodba o angleškem komunistu, ki se v okviru mednarodnih brigad pridruži španskim republikancem, tista, ki prepričljivo podpira